

Nr 89.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändrad lydelse av § 8 mom. 3 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tull-taxa för inkommande varor; given Stockholms slott den 17 februari 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Lyberg.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 februari 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST. LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, anmäler efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet fråga om viss ändring i gällande bestämmelser om rätt för resande att utan tullavgifts erläggande temporärt förfoga över från utlandet medförd automobil, avsedd att återutföras ur riket, och anför:

Enligt § 8 mom. 3 i gällande tulltaxeförordning må under villkor, om vilka Kungl. Maj:t förordnar, »resande som icke är inom riket bosatt» utan tullavgifts erläggande under en tid av högst ett år förfoga över till riket medförd automobil, avsedd att inom samma tids utgång återutföras. Sådana

*Gällande
bestämmelser.*

villkor äro föreskrivna dels i kungörelse den 8 juni 1923 (nr 179), dels i särskilda kungl. brev den 8 juni 1923 och den 21 augusti 1925 och innefatta bland annat följande:

Resande kan för medförd automobil vara försedd med passersedel, utfärdad under kungl. automobilklubbens i Stockholm garanti antingen såsom *enkel passersedel*, avfattad å svenska språket, eller såsom *passersedelshäfte*, avfattat å franska språket (carnet de passages en douanes). Genom användande av sådan handling iklädes automobilklubben ansvaret för erläggande av på automobilen belöpande tull, som må bliva påförd, därest automobilen icke inom bestämd tid och under iakttagande av föreskrivna tullkontroller slutligen utföres ur riket eller om den inom riket användes i yrkesmässig trafik, uthyres till annan person eller överlåtes. Innehar den resande dylik passersedel och är han icke bosatt inom riket, må han, såvida passersedelns giltighetstid enligt å densamma vid införseln gjord anteckning icke tilländalupit, tullfritt förfoga över automobilen. Därest automobil, som sålunda disponerats på grund av passersedel, återutförts utan tullkontroll, må generaltullstyrelsen, då automobilens återutförelse inom föreskriven tid blivit vederbörligen styrkt genom av svensk konsul eller vice konsul behörigen legaliserat intyg av offentlig myndighet i automobilägarens hemland eller direkt genom intyg av svensk konsul eller vice konsul därstädes, föreskriva, att uppdebitering av tullavgift för automobilen icke skall äga rum. Sker anmälan, att automobilen inom riket använts i yrkesmässig trafik, uthyrts eller överlåtits, ankommer på generaltullstyrelsen att bestämma, om tullavgiften skall påföras.

Motsvarande bestämmelser gälla beträffande enkel passersedel, utfärdad av motormännens riksförbund i Göteborg för automobil hemmahörande i Danmark eller Norge.

Är den resande icke försedd med passersedel, ankommer medgivande av rätt att förfoga över medförd automobil på prövning av vederbörande tullförvaltning i närmare fastställd ordning.

I fråga om automobilskatt för automobil, som å passersedel medföres av inom riket ej bosatt resande, äro särskilda bestämmelser meddelade i förordningen den 26 januari 1923 (nr 11) om skatt å automobil, som för tillfälligt brukande i riket från utlandet införts, däri genom förordning den 21 augusti 1925 (nr 397) och kungörelse den 27 juni 1927 (nr 281) vissa ändringar vidtagits. Enligt ifrågavarande bestämmelser må automobilen disponeras utan erläggande vid införseln av annan automobilskatt än som belöper å den uppgivna dispositionstiden, såvida genom passersedeln automobilklubben eller motormännens riksförbund iklätt sig ansvar för erläggande av eventuellt felande skatt för tid därefter. Fullständig befrielse från skatteplikt enligt förordningen är emellertid medgiven för automobil, som är registrerad i främmande land, där motsvarande förmån åtnjutes av i Sverige registrerad automobil, och för tillfälligt brukande inom riket medföres av resande, som icke är där bosatt.

Beträffande slutligen automobilgummiringsskatt för ringar, tillhörande dylik automobil, återfinnas föreskrifter därom i förordningen den 2 juni 1922 (nr 261) om särskild skatt å automobilgummiringar, kungl. brev den 8 juni 1923 och den 21 augusti 1925 samt därtill anslutna cirkulär av generaltullstyrelsen den 7 juli 1923 och den 28 januari 1926. Jämlikt dessa föreskrifter

äger den resande, om han för automobilen företer passersedel, varigenom automobilklubben eller motormännens riksförbund åtagit sig ansvaret för erläggandet av ifrågavarande skatt enligt förordningen om särskild skatt å automobilgummiringar, utan erläggande av sådan skatt förfoga över automobilen. Finnes ej passersedel, må temporär frihet från skatt åtnjutas mot kontant deposition eller ställande av säkerhet för skatten.

Till belysande av innebörden av det i förutnämnda § 8 mom. 3 i tulltaxeförordningen förekommande uttrycket »resande, som icke är inom riket bosatt» må härefter en redogörelse lämnas för tolkningen av detsamma i ett nyligen slutbehandlat ärende.

*Tillämpning
i visst avse-
ende av be-
stämmeiserne.*

Den 6 november 1924 inkom från utlandet till Trälleborg en automobil av fabrikatet Renault, vilken medfördes av ägaren, en svensk undersåte. Denne företedde därvid för tullkammaren till vinnande av temporär tullfrihet för automobilen under femton dagar en av Touring Club de France utfärdad passersedel, däri bland annat uppgavs, att ägaren vore bosatt i Paris. På grund härav medgav tullkammaren, att den i § 8 mom. 3 i tulltaxeförordningen omförmälda tullfriheten finge åtnjutas för automobilen. Denna återutfördes därefter ur riket den 2 maj 1925.

Lokal tull-
myndighet.

Sedermera anförde i en till generaltullstyrelsen den 4 december 1926 inkommen skrift styrelsens revisionsavdelning, att, som automobilens ägare alltsedan år 1914 varit här i riket mantalsskriven och således ej kunde vid tiden för automobilens införsel anses såsom en icke inom Sverige bosatt resande, han icke varit berättigad att för automobilen åtnjuta den beviljade temporära tullfriheten, vadan för nämnda automobil borde debiteras och upptagas dels tull med 15 procent å värdet, dels ock automobilgummiringsskatt med visst belopp.

Generaltull-
styrelsen.

Med anledning av detta yrkande uppdrog generaltullstyrelsen genom beslut den 10 januari 1927 åt tullkammaren i Trälleborg att vidtaga åtgärder för utfående av sagda tull- och skattebelopp, vilka borde vederbörligen uppdebiteras och redovisas.

Sedan tullkammaren i Trälleborg vänt sig till kungl. automobilklubben såsom garant för den ifrågavarande passersedeln för utfående av dessa belopp, anförde automobilklubben hos Kungl. Maj:t besvär över styrelsens berörda beslut.

Besvär.

I besvärsmålet åberopades, å ena sidan, att automobilens ägare alltsedan år 1914 varit mantalsskriven här i riket samt vid och efter tiden för automobilens införande under olika, delvis längre perioder varit bosatt i Sverige och, å andra sidan, att ägaren enligt företedda intyg från oktober 1921 till början av år 1927 haft bostad och ateljé i Paris. Klaganden yrkade, att, då den som medfört automobilen vid tiden för automobilens införande icke

varit inom riket bosatt, tull- och automobilgummiringskatt måtte förklaras ej skola erläggas för bilen. I målet förelåg en inom generaltullstyrelsen upprättad redogörelse för tillkomsten och tillämpningen av den ifrågakommande bestämmelsen i § 8 mom. 3 i tulltaxeförordningen. Av denna redogörelse framgick i huvudsak följande:

Bestämmelsen hade enligt det ursprungliga förslaget till sådant stadgande varit avsedd att gälla automobil, medförd av utländsk turist. En jämförelsevis sträng tillämpning av bestämmelsen syntes kunna motiveras av den omständigheten, att den förändrade avfattning, bestämmelsen erhållit vid utfärdandet, icke angivits vara avsedd att utvidga den föreslagna rätten till temporär tullfrihet. Generaltullstyrelsen hade sålunda genom beslut vid åtskilliga tillfällen avslagit ansökningar om temporär tullfrihet för automobil enligt ifrågakommande författningsrum i sådana fall, då sökande — svensk eller utlänning — vistats utomlands såsom egendomsägare i utlandet eller på grund av anställning därstädes men upplysning förelegat, att sökanden tidvis mera tillfälligt, t. ex. under sommarmånader, varit bosatt i Sverige. Ett dylikt ärende hade prövats av Kungl. Maj:t, som genom beslut den 11 februari 1921 funnit de i ärendet anförda besvaren ej föranleda ändring av generaltullstyrelsens beslut i angivna riktning.

Kungl. Maj:ts
utslag.

Enligt utslag den 19 oktober 1927 i nu ifrågakommande besvärsmål fann Kungl. Maj:t i regeringsrätten ej skäl göra ändring i generaltullstyrelsens beslut.

Tidigare
framställning
om författ-
ningsändring.

Med anledning av generaltullstyrelsens förut nämnda beslut den 10 januari 1927 gjorde automobilklubben och motormännens riksförbund den 19 februari 1927 hos Kungl. Maj:t framställning om vidtagande av åtgärder, i syfte att i utlandet bosatt svensk icke skulle i fråga om rätt till temporär tullfrihet för automobil vara i ogynnsammare läge än utlänning.

Över denna framställning avgav generaltullstyrelsen den 28 april 1927 infortrat utlåtande, däri styrelsen till en början framhöll, att beträffande den ifrågakommande förutsättningen för temporär tullfrihet för automobil enahanda fordringar uppställdes, vare sig den resande vore svensk eller utlänning, och att vid sådant förhållande den föreliggande framställningen saknade grund. Därefter fortsatte styrelsen sålunda:

»För den av sökandena företrädde uppfattningen, att med nu tillämpade principer en svensk är i förevarande hänseende ogynnsammare ställd än en utlänning, kan dock ett skenbart stöd sökas i det förhållandet, att en svensk resande väl som regel antages vara bosatt inom riket, under det att en utlänning i allmänhet förutsättes icke vara där bosatt. Följden härav skulle vara den, att, då fråga är om en utländsk resande, föreskrifterna i § 8 mom. 3 tulltaxeförordningen samt därtill anknutna bestämmelser kunna komma i tillämpning utan närmare prövning av huruvida det i förstnämnda författningsrum uppställda villkoret är förhanden, men att beträffande resande, som är svensk, en mera ingående utredning av fallet kan förutsättas som regel komma till stånd. Då det icke kan vara önskvärt, att i fråga om utländsk resande bevisskyldigheten i förevarande avseende skärpes, torde den

olikhet, som här till äventyrs kan föreligga, knappast kunna med bibehållande av det nuvarande villkoret undanröjas.

Det skulle måhända kunna ifrågasättas, att detta villkor — att den resande icke är inom riket bosatt — finge helt bortfalla och att sålunda, under eljest givna förutsättningar, tullfrihet för medförd automobil medgaves varje resande, vare sig svensk eller utlänning och vare sig han vore inom riket bosatt eller ej. Generaltullstyrelsen anser sig icke kunna förorda en dylik utväg. Redan med nuvarande regler äro försök till missbruk icke okända, och därest en författningsändring genomfördes i antydd riktning, torde det knappast kunna undvikas, att automobilerna komma att inom landet tullfritt disponeras i talrika fall, då tullfrihet ej varit med ifrågakommande bestämmelser avsedd och ej heller kunde anses av sakliga förhållanden påkallad.»

På de anförda skälen avstyrkte generaltullstyrelsen den gjorda framställningen, och genom beslut den 27 juni 1927 fann Kungl. Maj:t densamma icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I förevarande spörsmål föreligger yttrande och förslag av 1925 års tulltaxerevision, som i sitt den 12 september 1927 avgivna betänkande ifrågasatt sådan ändring av hithörande bestämmelser, att den temporära tullfriheten för medförd automobil kunde få åtnjutas av envar resande, som endast tillfälligt komme att vistas inom riket.

1925 års
tulltaxe-
revision.

Såsom motiv för berörda förslag, vilket således avgavs innan Kungl. Maj:ts förut åberopade utslag av den 19 oktober 1927 förelåg, har tulltaxerevisionen i sitt betänkande (sid. 232) anført följande:

Beträffande bestämmelserna i § 8 mom. 3 i gällande tulltaxeförordning hade gjorts gällande, att där avsedda tullfrihet skulle kunna få tillgodonjutas allenast av personer, som icke vore inom riket mantalsskrivna. Även om personer, som vore mantalsskrivna här i riket, måste anses vara i juridisk mening här bosatta, ehuru de vore anställda utomlands eller större delen av året vistades utom riket, såsom fallet vore med vissa diplomatiska tjänstemän, handelsresande och ingenjörer, torde dock goda skäl tala för att sådana personer, då de på besök i hemlandet medförde automobil, finge tullfritt disponera densamma under viss tid. Avfattningen av författningsrummet syntes knappast utgöra ett absolut hinder för medgivande av en sådan förmån beträffande personer, som vore bosatta både i Sverige och utlandet. Emellertid hade det ansetts lämpligt, att uttrycket »som icke är inom riket bosatt» i förtydligande syfte ändrades till »som endast tillfälligt skola vistas inom riket».

Under hänvisning till vad sålunda förekommit har nu generaltullstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 januari 1928 gjort framställning, i syfte att till innevarande års riksdag proposition måtte avlåtas med förslag till sådan ändring av § 8 mom. 3 i tulltaxeförordningen, att där omförmäld tullfrihet kunde få åtnjutas av envar »resande, som endast tillfälligtvis skall vistas inom riket» och alltså icke såsom hittills endast av »resande, som icke är inom riket bosatt». Till stöd för berörda förslag har styrelsen framlagt huvudsakligen följande synpunkter:

Nu föreliggande
framställning.

De av 1925 års tulltaxerevision angivna skälen för ändring av bestämmelserna i § 8 mom. 3 i tulltaxeförordningen kunde sägas hava fått ytterligare stöd genom vad som förekommit i det besvärsmål angående av resande medförd automobil, i vilket Kungl. Maj:ts utslag meddelats den 19 oktober 1927.

Svarigheterna för de lokala tullförvaltningarna att vid tillämpning av de nuvarande bestämmelserna snabbt och säkert erhålla kännedom om, huruvida vederbörande resande vore inom riket bosatt eller icke, hade i nämnda mål skarpt trätt i dagen, och det syntes, så länge dessa bestämmelser vore gällande, knappast kunna undvikas, att i en del fall tullverkets åtgöranden bleve hinderliga för ifrågakvarande art av turisttrafik, vilken hade stora anspråk på frihet från formaliteter och ofta starkt reagerade mot hinder av ett eller annat slag.

I fråga om tillämpningen av passersedelssystemet hade vidare det fall, som besvärsmålet avsåge, givits vid handen, att den ansvarighet beträffande tullen för en automobil, som en garant för passersedel — kungl. automobilklubben eller motormännens riksförbund — iklätt sig, kunde komma att tagas i anspråk långt efter den tidpunkt, då reglering av passersedeln mellan den svenska och den utländska sammanslutningen i normala fall ägt rum. Under sådana förhållanden kunde det måhända tänkas, att berörda organisationer skulle för framtiden finna sig hindrade att i samma utsträckning som hittills medverka till underlättande av trafiken på Sverige med automobil, införd för tillfälligt bruk.

På grund av dessa omständigheter hade generaltullstyrelsen, särskilt med hänsyn därtill, att systemet med passersedlar tillkommit i syfte att befordra snabb behandling av resandes automobiler, ansett sig böra till Kungl. Maj:ts hänskjuta frågan, huruvida icke en ändring av ifrågakvarande författningsbestämmelser snarast möjligt borde komma till stånd.

I sitt utlåtande över den av automobilklubben och riksförbundet gjorda framställningen hade styrelsen förklarat sig icke kunna förorda, att det i författningen angivna villkoret, att den resande icke vore inom riket bosatt, finge helt bortfalla. Enligt tulltaxerevisionens förslag skulle nämnda bestämmelse ersättas av villkoret, att den resande endast tillfälligt skulle vistas inom riket. Emot detta förslag skulle möjligen kunna göras den invändningen, att det för tullförvaltningarna bleve lika svårt att kontrollera den resandes uppgift i nämnda hänseende som en uppgift, att han icke vore bosatt i Sverige. Det kunde emellertid förutsättas, att tullförvaltningarna vid tillämpningen av en sålunda ändrad författningsbestämmelse finge låta sig nöja med den resandes uppgift, att han endast tillfälligt skulle vistas inom riket, eventuellt bestyrkt av pass eller annan dylik handling. Då det fördenskull vore att antaga, att tulltaxerevisionens förslag skulle i praktiken medföra en avsevärd lättnad, hade styrelsen funnit sig böra i sak biträda detta förslag.

Vid ordnande av förevarande spörsmål vore det givetvis nödvändigt tillse, att, därest en automobil icke inom avsedd tid utfördes ur riket, den å automobilen belöpande tullen komme att inflyta till statskassan. I sådant avseende kunde här endast anmärkas, att med de anordningar, om vilka nu vore fråga, tullavgiften i dylika fall alltid komme att uppdebiteras, om ej förr så efter dispositionstidens slut.

Departements-
chefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att de nuvarande bestämmelserna i tulltaxeförordningen om rätt för resande att utan tullavgifts erläggande

temporärt förfoga över från utlandet medförd automobil tolkas på det sätt, att dylik tullfri disposition icke må åtnjutas av annan än resande, som ej är mantalsskriven här i riket. Detta innebär den oegentligheten, att inom riket mantalsskrivna personer med verksamhet utomlands äro, då de komma på besök till Sverige och medföra automobil, med hänsyn till tullavgift för denna i sämre läge än utom riket bosatta, här icke mantalsskrivna personer. Verkningarna av att de förra undanhållas förmånen av temporär tullfrihet för automobil, som de medföra för användning under tillfälligt besök i hemlandet, framstå särskilt ogynnsamma i fråga om statens egna i utlandet anställda tjänstemän.

Den ifrågavarande begränsningen i rätten till tullfrihet synes kunna föranleda även andra olägenheter. Så torde, efter vad generaltullstyrelsen påvisat, vid tullklareringen av automobil, som medhaves av till riket inkommande resande, svårighet kunna uppstå för vederbörande tulltjänsteman att bedöma, huruvida den resandes uppgift, att han icke är mantalsskriven här i riket, är att anse såsom tillförlitlig. Detta förhållande synes i sin tur kunna få till följd, att den resandetrafik, som skolat genom bestämmelsen om rätt till tullfrihet underlättas, i stället åsamkas hinder och dröjsmål med avseende å tullklareringen. Där vid tullklareringstillfället den resandes uppgift härutinnan till äventyrs anses böra till trafikens förhjälpande godtagas utan särskilda undersökningar, kan, enligt vad det nyss återgivna rättsfallet visar, sådant förfarande medföra, att efterdebiteringar av tull- och skattebelopp för automobilen måste verkställas, och detta även efter det dispositionstiden för automobilen gått till ända. Är i dylikt fall fråga om uttagande av avgiftsbelopp för automobil, beträffande vilken passersedel varit utfärdad, kan garanten för sagda handling drabbas av skyldighet att utgiva avgiftsbelopp, för vilka han icke sedermera erhåller gottgörelse av den som utställt passersedeln. Denne torde nämligen vid den tiden i regel hava haft sin slutuppgörelse med den som begärt passersedelns utfärdande och vid sådant förhållande anse sig fritagen från vidare förpliktelser med avseende å automobilen. Det förefaller icke vara uteslutet, att berörda särskilda risk för garanten leder till att nyttjandet av det för såväl resandetraffiken som tullverket bekväma passersedelsystemet måste inskränkas.

En ändring av hittillsvarande bestämmelser i ämnet sålunda, att envar resande, oavsett huruvida han vore mantalsskriven i Sverige eller ej, finge, då han endast tillfälligtvis vistades inom riket, åtnjuta temporär tullfrihet för medförd automobil, synes mig därför böra redan nu genomföras. Denna ändring torde i enlighet med vad generaltullstyrelsen tillstyrkt lämpligen kunna ske sålunda, att i förevarande § 8 mom. 3 i tulltaxeförordningen orden »resande, som icke är inom riket bosatt» utbytas mot »resande, som endast tillfälligtvis skall vistas inom riket».

Ändringen medför, med hänsyn till avfattningen av 2 § i förordningen om särskild skatt å automobilgummiringar, automatiskt motsvarande frihet

från sådan skatt. Vinner ändringsförslaget riksdagens godkännande, torde i 8 § i förordningen om skatt å automobil, som för tillfälligt brukande i riket från utlandet införts, böra av Kungl. Maj:t vidtagas en mindre jämkning för ernående av överensstämmelse mellan nämnda författningsrum och § 8 mom. 3 i tulltaxeförordningen.

Dagen för ikraftträdandet av den ifrågasatta ändringen i tulltaxeförordningen torde lämpligen böra fastställas av Kungl. Maj:t.

Med åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels besluta, att § 8 mom. 3 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor skall erhålla följande ändrade lydelse:

»Om de villkor, under vilka resande, som endast tillfälligtvis skall vistas inom riket, må utan tullavgifts erläggande under en tid av högst ett år förfoga över medförd automobil, avsedd att inom samma tids utgång återutföras, förordnar Konungen»;

dels ock förklara, att ändringen skall träda i kraft å dag, som Konungen bestämmer.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Olga Gjörloff.